

Claire Etcherelli

Élise ya da Gerçek Yaşam

Türkçesi: Burak Sarıgöllü

Roman

Birinci Bölüm

Kesinlikle düşünmemek. Hani kolu bacağı kırılmış yaralı birini “yerinden kesinlikle kımıldatmamak” gibi. Düşünmemek. Bir daha geri gelmeyecek bir âna, düne ait hiç değişmeyen imgelerden kurtulmak. Düşünmemek. Son konuşmanın son cümlelerini, ayrılığın kesinleştirdiği sözcükleri tekrar etmemek, kendi kendine havanın mevsime göre gayet iyi olduğunu, karşı komşuların eve hayli geç döndüğünü söylemek; detaylarda boğulmak, camdan bakmak, dışarıda olan bitenle ilgilenmek. Sokaklarda yürüyen, rastlaşan, evine giren, çıkan insanlar var. Rulo yaptıkları boş nevale çantalarını ellerinde taşıyan işçiler var. Barlar dolup taşıyor olmalı, herkesin damladığı saatler. Bu akşam başıboş bir kıtada, sürüklenen bir adada, odanın birinde iki kişi olmaktan mutluluk duyacak kadınlar olacak. Cam kenarını bırakıp aşağı mı inmeli? Sokakta muhtemelen beni bir macera bekliyor. Kaldırımlar bakınan gözlerle seğirten adamlarla dolu. Maceraları pek sevmem. Limana asla yanaşmayacak bir gemiyle gitmek isterim. Yanaşmak, demir almak bana göre şeyler değil. Bu gemi imgesini erkek kardeşim Lucien için seçtim. “Sana denizin ortasında kimsenin peşinden gitmeye cesaret edemeyeceği bir rotada ilerleyecek bir gemi sözü veriyorum,” diye yazmıştı Anna’ya. Saat yedi olmalı, hava güzel, “Nihayet yaz geldi...” dedirtecek ılık akşamlarıyla gerçek bir haziran ayı. Bant

yedide duruyor. İnsanlar soyunma odalarına geçiyor. Buradaki son gecem başlıyor. Yarın odayı boşaltıyorum. Anna anahtarı almaya gelecek. Bir teşekkür etmek lazım. Şaşırmayacak, hiçbir şeyi sorgulamıyor. Ne zaman ağzını açsa, daima içinde bulunduğumuz andan bahsediyor. Çekingen ya da utangaç değil kesinlikle, ama tam bir kayıtsızlık içinde. Lucien arkadaş olmamızı çok istiyordu, ama onun ne sırdaşa ne tavsiyeye ne de kendisine iyi gelecek birine ihtiyacı var. Bana gelince, artık eskisi gibi değildim. On üç yaşımıdayken “ahretlik” bir kız arkadaşım vardı, on beşimde ise çevremde yalnızca hayata eleştirel gözle bakan arkadaşlar kalmıştı. Zaten ben de çoktan Lucien’in tarafını seçmiştim. On beşime bastığım o yıl, ona odamı vermiştim. Kardeşim daha öncesinde sabahları kaldırdığımız bir yer yatağında mutfakta yatıyordu. Gönlnü kazanmak için en çok hoşuna giden şeyi, öğlene kadar güneş alan avlu manzaralı küçük odayı ona bırakmışım. Eşyalarımızı taşıırken bizi gören büyükanne kızdı. Sakinleşsin diye bundan böyle büyük yatağında onunla yatacağıma söz verdim. Bu fikir hoşuna gitti, geceleri karanlıkta sohbet etmeyi severdi. Savaştan bir yıl önce gelmiştik onun yanına, çünkü bize o bakacaktı. 40’ta, Alman kamyonları geldiğinde Pont de Pierre’in* üstündeydik. “Alman domuzları,” demiştim Lucien’a. Bu lafı öğrendi ve her yerde söyleyip durdu. Unutturmak zorunda kaldık. Kolej zamanlarıydı. Akşamları kavga ederdik, ben onu tokatlardım o da kâğıtlarımı parçalardı. Ayakkabılarımıza tebeşirle “V”** harfi çiziyorduk; iyi beslenemiyorduk, büyükanne bizden kopmak istemediği için taşraya gönderilmemize karşı çıkmıştı. Böylelikle hiçbir bombardmanı, bakkal önlerindeki kuyruğu kaçırmadık. Her sabah Lucien’la birlikte evden çıkıyorduk, ihtiyaten onu okulunun kapısına kadar bırakıyordum. Savaş sonrasında da ona eşlik etmeyi sürdürmek istedim. Bana zar zor tahammül edebiliyordu, yapışıp kalmışım ona. Hızlı yürüdüğünde adımlarımı sıklaştırıyordum. Place de la Victoire’dan ve çiçekçilerin yanından geçerdik. Muzaffer komutanların heykelleri her tezgâhta ilgi odağı olurdu. Lucien durup onları izlerdi. Ben de dururdum. Tam

* Bordeaux’daki tarihi taşköprü. (ç.n.)

** Fransızca “zafer” kelimesinin karşılığı olan *victoire*’ın ilk harfi. (ç.n.)

da bu ânı kollar, izini kaybettirmek için fırlayıverirdi. Sinik ve sinsi bir yanı varmış gibi gelirdi bana. Onun için ahlaken en iyi örnek olduğumda karar kıldım.

Bütün mutluluklarımı çekip aldığım yoğun ve saplantılı bir bağlılığa kaptırmıştım kendimi. Büyükanne'nin bunda büyük bir etkisi yoktu. Bize dua etmeyi, günah ve fedakârlık kelimelerini öğretmişti, gelgelelim inancı da aynı felsefesi gibi, tekrar etmeyi çok sevdiği şu cümleyle özetlenebilirdi: "Yüce Tanrı her şeye kadirdir, herkes nasibini alır." Duygular ve sevinçler beni, her perşembe ve pazar, çiçekler, dantelli mendiller, soluk tenler ve temiz bir ruha duyduğum inancı şekillendiren, bir vaha gibi yemyeşil o bahçelerde dingin rahibelerin yanı başında bulmuştu.

Büyükanne liman ofisinin temizliğini yapıyordu. Başlıca endişesi gittikçe güçleşen erzak teminiydi. Lucien odasına kavuştuğundan beri akşamları oraya kapanıyordu. Odayı ona verdiğime pişman olmuştum. Büyükanneyle uyumak dayanılmaz hale gelmişti. On altı yaşında okulu bırakıp çalışmaya başladım. Komşu esnaf bana, bir daktilo alıp, -maddi gücümüz kursa yetmeyeceğinden- kendimi geliştirmemi ve belgeleri çoğaltmamı tavsiye etti. Sonrasında kenara biraz para koyup daha iyisini yapabilirdim. Ne bir yeteneğim ne de hırslım vardı. Hayalim kendimi Lucien'a vakfetmekti. Kimsenin beni bir şeye zorladığı yoktu, on beş yaşında fabrikanın yolunu tutmak zorunda kalan kızlara nazaran kendimi ayrıcalıklı hissediyordum.

Sabahları ev işleri ve alışverişle uğraşıyordum. Öğlen Lucien eve döndüğünde karşısında hazır bir sofraya, tertipli bir ev, doğru düzgün bir yaşam diye adlandırdığım onca imgeyle birlikte benliğine kazanacak, onda iz bırakıp önce alışkanlığa sonra da bu dengenin ihtiyaca dönüştüğü huzurlu yüzler bulmasıyla iftihar ediyordum.

Yarın kapıyı usulca çalacak:

"Anna ben."

Açacağım ve selamlaşacağız.

"Gidiyor musunuz? Odayı boşaltıyorsunuz yani?"

"Evet, her şeyimi toparladım."

En zor an gelecek: Teşekkür etmek. Bir daha birbirimizi görmeyecek olmanın sıkıntısıyla lafı kısa keseceğiz. Lucien'dan bahsedecek mi acaba?